

Шляхи активізації самостійної навчальної діяльності студентів молодших курсів.

Однією з найвагомійших складових частин навчальної роботи за кредитно-модульною системою Болонського процесу, поряд з лекційним викладом матеріалу та семінарськими (практичними) заняттями, є самостійна робота студентів (СРС). Саме в СРС вбачається засіб для вироблення та закріплення у студентів вмінь і навичок самостійно здобувати знання, а також, вміння використовувати отримані знання в практичній діяльності. СРС покликана також бути простором для розгортання особистої ініціативи, творчості майбутнього фахівця, формування його індивідуальності. Проте, на наш погляд, така важлива складова навчальної діяльності сучасних студентів розроблена та впорядкована значно слабше ніж інші і не використовує свій потенціал.

Корені даної проблеми відомі – це відгомін минулої епохи з її пріоритетом колективного над індивідуальним. Усі сфери життя, у тому числі освіта і медицина, розбудовувалися відповідно до вказаного пріоритету. Механізм формування яскравих індивідуальностей у професійній сфері свідомо гальмувався і на даний час все ще перебуває в стані розвитку. Реформи в системі освіти кін. ХХ – поч. ХХІ ст. започаткували зміну пріоритетів у суспільній свідомості. Були зроблені важливі кроки в законодавчому та програмному закріпленні руху на формування індивідуальності фахівця. Але заповнення даного пріоритету реальним змістом ще потребує значної роботи.

Формування індивідуальності майбутніх фахівців на перших курсах університету має свої особливості. По-перше, студенти потрапили у цікавий, але ще не звичний і незрозумілий для них світ, що інколи робить їх невпевненими та нерішучими. По-друге, сприйняття світу ще в значній мірі образне, чуттєве та емоційне, потребує певних ігрових елементів. Схематичні та формалізовані речі сприймаються достатньо складно. В цій ситуації важливу роль відіграють такі форми методичної роботи зі студентами, які

допомагають їм з одного боку призвичаїтися серед товаришів з різних куточків України, розкритися, показати себе. З іншого боку, існує необхідність підвести їх до розуміння достатньо складних явищ. В значній мірі таку функцію в нашому університеті відіграють гуманітарні предмети.

Однією з найбільш цікавих та продуктивних, на наш погляд, форм самостійної роботи студентів молодших курсів з предмету «Історія української культури» є підготовка та проведення на семінарських заняттях реферативних доповідей студентів з обов'язковим показом електронної презентації. Дана форма є чудовою можливістю для прояву самостійності студентів, як на етапі підготовки, так і на етапі проведення виступу. Крім того, вона дає можливість урізноманітнити способи перевірки знань студентів та форми оцінювання їх навчальної діяльності.

На етапі підготовки до виступу, студент за порадами викладача виконує кілька важливих дій. По-перше, він отримує можливість обрати тему, як із запропонованих викладачем, так і самостійно її сформулювати в ході підготовки. Завданням викладача має бути побудова такого ракурсу проведення заняття, за яким тема доповіді студента виглядала б логічним доповненням теми всього семінарського заняття. По-друге, студент сам ставить собі завдання відповідно до теми доповіді та складає план її викладу. По-третє, займається пошуком інформації і, відповідно до знайденого матеріалу, komponує слайди презентації. Цей етап дуже важливий і складний тим, що студент не лише отримує нову для нього інформацію з різних джерел, але й розмірковує над тим, яким чином найкраще показати її аудиторії, щоб бути зрозумілим. Тобто, доповідач вчиться внутрішньо розміщувати себе на місце слухача, прогнозувати можливі ситуації. По-четверте, репетиція виступу. Студент може пропонувати кільком своїм товаришам вислухати його тренувальний виступ, та від коректувати текст і саме проголошення доповіді та слайди електронної презентації (у подальшому вони змінюються своїми ролями) з врахуванням їх зауважень. Спільним завданням викладача та студента що готує виступ є забезпечення

необхідним засобом показу слайдів (проектор або ноутбук). По-п'яте, проведення виступу (близько 10 хв.). Тут студент навчається триматися перед аудиторією, володіти її увагою, вміти викласти знайдену інформацію та власні думки.

На цьому самостійність студентів не завершується, адже розпочинається наступний важливий етап – запитання з боку слухачів та викладача. На наш погляд, вмінню студентів формулювати запитання потрібно приділяти більше уваги, адже поставлене запитання одразу виявляє рівень володіння студентами навчальним матеріалом. Студенти повинні навчитися правильно ставити запитання, що є необхідною якістю самостійного дослідника. Крім того, мотивування студентів підвищенням оцінювального балу за цікаве і важливе запитання активізує діяльність студентів не лише на занятті, але й під час підготовки до нього. Знаючи теми доповідей своїх товаришів, деякі студенти часто самостійно здійснюють пошуки інформації та готують запитання або доповнення. Цікавими завданнями для доповідача є підготувати своє запитання аудиторії, а також самому оцінити найбільш цікаві запитання своїх товаришів. Як показує досвід, студенти досить сумлінно оцінюють своїх товаришів і себе, тим самим формуючи в себе відповідальність за власні вчинки та власну позицію.

Важливим завданням викладача під час проведення занять за такого формату є не лише досконале володіння навчальним матеріалом та здатності утримати під контролем навчальний процес на занятті. Викладачу необхідно вчитися гнучко реагувати на виникаючі ситуації, скеровувати їх в русло динаміки руху пізнання та цікавості студентів.

Таким чином, використання форми самостійної роботи студентів у вигляді підготовки та проведення реферативних доповідей з електронними презентаціями дає змогу студентам першокурсникам не лише об'ємно засвоїти навчальний матеріал, але й формувати якості гармонійно розвинутої особистості майбутнього фахівця у сфері медицини.

